

ผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน (Community-Based Learning : CBL)
บูรณาการกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
และทักษะการคิดสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนพวงพรหมครวิทยา
Results of Learning Management Using Community-Based Learning : CBL
Integrated with the Philosophy of Sufficiency Economy
to Develop Academic Achievement and Creative Thinking Skills
for Grade 11 Students at Phuangpromkhonwittaya School.

Received: April 30, 2024

Revised: May 30, 2024

Accepted: June 11, 2024

ธนาธิป รัตนพันธ์

Thanatip Rattanapan

โรงเรียนพวงพรหมครวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร 84210
Phuangpromkhonwittaya School, The Secondary Educational Service Area Office Surathani Chumphon, 84210

Corresponding Author, E-mail: thanatiprtnp@gmail.com

บทคัดย่อ

ผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน (Community-Based Learning : CBL) บูรณาการกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทักษะการคิดสร้างสรรค์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนพวงพรหมครวิทยา เป็นงานวิจัยกึ่งทดลอง มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่องเศรษฐกิจชุมชน ก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้ 2) ศึกษาทักษะการคิดสร้างสรรค์ หลังได้รับการจัดการเรียนรู้ และ 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน หลังได้รับการจัดการเรียนรู้ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนพวงพรหมครวิทยา ที่ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย ใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม จำนวน 1 ห้องเรียน นักเรียนจำนวน 14 คน เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย คือ แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องเศรษฐกิจชุมชน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบประเมินทักษะการคิดสร้างสรรค์ และแบบประเมินความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ การเก็บรวบรวมข้อมูล เริ่มจากการทดสอบก่อนการทดลอง ดำเนินการจัดการเรียนรู้ ทดสอบหลังการทดลอง ประเมินความพึงพอใจ และประเมินทักษะการคิดสร้างสรรค์ การวิเคราะห์ข้อมูล เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้ t – test dependent วิเคราะห์ผลการประเมินทักษะการคิดสร้างสรรค์และความพึงพอใจของนักเรียน โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วเปรียบเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมาย

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาเรื่องเศรษฐกิจชุมชน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 หลังได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) ผลการประเมินทักษะการคิดสร้างสรรค์ อยู่ในระดับดี และ 3) ผลการประเมินความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทักษะการคิดสร้างสรรค์

Abstract

Results of community-based learning Integrated with the Philosophy of sufficiency economy to develop academic achievement and creative thinking skills for grade 11 students at Phuangpromkhonwittaya School. It is an experimental research. The objectives are to 1) compare academic achievement about community economy before and after 2) Study creative thinking skills After receiving learning and 3) Study the satisfaction of grade 11 students after receiving learning management. The sample group was grade 11 students at Phuangpromkhonwittaya School. obtained by simple random sampling Classrooms were used as random units. Number of classrooms: 14 students The tools used in the research are Learning management plan about community economy academic achievement test creative thinking skills assessment and assessment of satisfaction with learning management data collection starting with pre-experiment testing. Carry out learning management test after experiment evaluate satisfaction and evaluate creative thinking skills data analysis to compare academic achievement using t - test dependent, analyze the results of the assessment of creative thinking skills and student satisfaction. Calculate the mean ($\bar{x}$) and standard deviation (S.D.). Then compare interpretation criteria.

The research results found that Academic achievement in social studies about community economy for grade 11 students after receiving community-based learning. The average score after studying was higher than before studying. Statistically significant at the .05 level. Results of assessment of creative thinking skills at a good level and the results of the evaluation of satisfaction with learning management at the highest level.

Keywords : Community-Based Learning, Philosophy of Sufficiency Economy, Academic Achievement and Creative Thinking Skills

บทนำ

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560 - 2579 มีเป้าหมายเพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะและคุณลักษณะพื้นฐานของพลเมืองไทย ทักษะ และคุณลักษณะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความมีวินัย และมีจิตสาธารณะ คนทุกช่วงวัยมีทักษะ ความรู้ความสามารถ และสมรรถนะตามมาตรฐานการศึกษา และมาตรฐานวิชาชีพ โดยสถานศึกษาทุกระดับการศึกษามีหลักสูตร แหล่งเรียนรู้ ตำราเรียน นวัตกรรม และสื่อการเรียนรู้ที่ส่งเสริมคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม คุณธรรม จริยธรรม ความเป็นท้องถิ่น และการนำแนวคิดตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ โดยใช้วิธีการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคม (Office of the Secretariat of the Education Council, 2017) นอกจากนี้กระทรวงศึกษาธิการประกาศนโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 - 2568 ที่จะส่งเสริมคุณลักษณะและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ สร้างความตระหนักรู้และจิตสำนึกความเป็นท้องถิ่น การอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยใช้การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพหุปัญญาให้กับผู้เรียน ที่เน้นการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ในรูปแบบ Active Learning, STEM Education, Coding ฯลฯ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่สามารถพัฒนาทักษะด้านความรู้ (Hard skill) และทักษะอารมณ์และสังคม (Soft skill) ให้กับผู้เรียน

เพื่อการอยู่ร่วมกัน การทำงานร่วมกัน การมีทัศนคติที่ดีต่อชุมชนและวิถีชุมชน เพื่อส่งต่อไปในด้านการดูแลสืบสานสิ่งที่ดีในชุมชนต่อไป นโยบายการศึกษาแห่งชาติ มีจุดเน้นเสริมสร้างการรับรู้ ความเข้าใจ ความตระหนัก และส่งเสริมคุณลักษณะและพฤติกรรมที่พึงประสงค์ด้านสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการปรับตัวรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่จะเกิดขึ้นในอนาคต บูรณาการกระบวนการจัดการเรียนรู้และการวัดประเมินผลฐานสมรรถนะสู่การปฏิบัติในชั้นเรียน เพื่อสร้างความฉลาดรู้ด้านการอ่าน วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ หน้าที่พลเมืองและศีลธรรมให้มีความทันสมัย น่าสนใจ เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน ควบคู่ไปกับการเรียนรู้ประวัติศาสตร์ของท้องถิ่น และการเสริมสร้างวิถีชีวิตของความเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง (Ministry of Education, 2023)

การศึกษาท้องถิ่นหรือชุมชนของตนเอง สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง เมื่อได้เรียนรู้เกี่ยวกับท้องถิ่นของตนเองแล้วจะทำให้เรามีความรู้ ความเข้าใจ และเห็นความสำคัญมากยิ่งขึ้น เมื่อเราเห็นความสำคัญของท้องถิ่นของตนเองก็จะทำให้รัก ผูกพันและหวงแหนท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น จนทำให้เราเกิดศรัทธาเชื่อมั่นในภูมิปัญญา และวัฒนธรรมท้องถิ่น รักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในท้องถิ่น นำทรัพยากรที่มีมาใช้ให้เกิดประโยชน์ เผยแพร่ ชักชวนให้คนในท้องถิ่นสำนึกรักบ้านเกิด จนเกิดเป็นการรวมตัวหรือรวมกลุ่มพัฒนาท้องถิ่น เมื่อท้องถิ่นหรือชุมชนมีปัญหาจะสามารถร่วมกันแก้ปัญหาได้ จนทำให้ท้องถิ่นหรือชุมชนมีความเข้มแข็ง พัฒนาในทิศทางที่ดีขึ้น เมื่อชุมชนหลาย ๆ ชุมชนเข้มแข็งก็จะทำให้ให้ตำบล อำเภอ จังหวัด ภูมิภาค รวมไปถึงระดับประเทศจะมีความเข้มแข็งและพัฒนาไปในทิศทางที่ดีด้วย จะเห็นได้ว่าท้องถิ่นเป็นเพียงแค่จุดเล็กเท่านั้น แต่ถ้าหลายจุดเล็กหรือท้องถิ่นหลายท้องถิ่นรวมกันก็จะส่งผลให้ประเทศชาติมีความเจริญก้าวหน้าไปด้วย สอดกับแนวคิดที่ว่า การพัฒนาต้องเริ่มมาจากรากฐาน เช่นเดียวกับการพัฒนาประเทศชาติที่ต้องเริ่มมาจากท้องถิ่น

การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานเป็นการเรียนรู้โดยการบริการสังคม (Service Learning : SL) เป็นรูปแบบของการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ที่ออกแบบมาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม ในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับบุคคลและความต้องการของชุมชน การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน เป็นกลยุทธ์หรือรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการเนื้อหา ตามหลักสูตรให้เชื่อมโยงกับชุมชนโดยใช้การปฏิบัติงานเป็นฐาน ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติงานจากสถานการณ์จริง ในชุมชนบูรณาการกับการมีส่วนร่วมระหว่างครู ผู้เรียน และกลุ่มคนในชุมชน เช่น การไปศึกษาเรื่องประวัติศาสตร์วัฒนธรรม การทำมาหากิน หัตถกรรม การศึกษาพยาบาลแบบพื้นบ้าน จากบุคคล และองค์กรในชุมชนนอกเหนือจากการเรียนรู้ในห้องเรียน กระบวนการสำคัญของการเรียนรู้ ใช้การสะท้อนคิดเชิงวิพากษ์ ซึ่งจะช่วยให้เกิดความรู้ในเนื้อหาตามหลักสูตรและเข้าใจชุมชนมากขึ้น โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียนด้านความรู้และทักษะอย่างหลากหลาย เช่น การคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ การคิดเชิงวิพากษ์ ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีคุณธรรมจริยธรรม เจตคติ ที่พึงประสงค์ ตระหนักในความรับผิดชอบ ในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน รวมทั้งเพื่อตอบสนอง ความต้องการที่แท้จริงของชุมชน ชุมชนและผู้เรียนจะได้รับประโยชน์ร่วมกัน ทั้งโดยการบรรลุวัตถุประสงค์ ตามเป้าหมายที่กำหนดโดยชุมชน (Jensantikul, 2021)

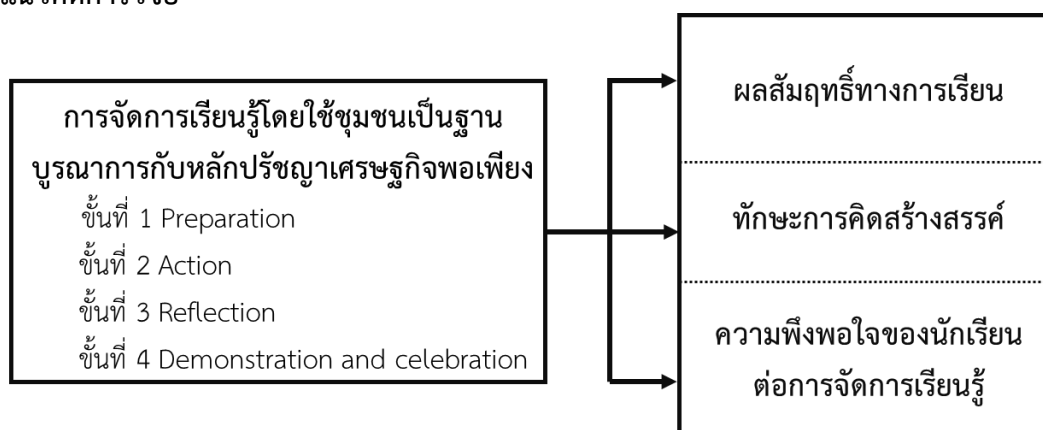
ผลการจัดการเรียนรู้ก่อนกลางภาค ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม (ส32103) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนพ่วงพรมครววิทยา มีผลการประเมินไม่ผ่านเกณฑ์ (น้อยกว่าร้อยละ 60) คิดเป็นร้อยละ 45.50 ของนักเรียนทั้งหมด ซึ่งคาดว่าจัดการเรียนรู้และแบบทดสอบเป็นเนื้อหาสาระในภาพรวมของระดับเศรษฐศาสตร์มหภาคหรือระดับโลก ทำให้นักเรียนเข้าใจค่อนข้างยาก ทว่าในกิจกรรมชั้นเรียนที่มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับข้อมูลในชุมชนหรือสิ่งใกล้ตัวของนักเรียนในท้องถิ่นนั้น นักเรียนมีความสนใจและเข้าใจเป็นอย่างดี เนื่องจากเป็นสิ่งที่อยู่ในชีวิตประจำวัน

ของนักเรียน และกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ที่ผ่านมา เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์หรือสาระเชิงวิชาการเพียงอย่างเดียว ซึ่งเป็นการส่งเสริมพัฒนาสมองซีกซ้าย แต่การพัฒนาสมองซีกขวา ด้านอารมณ์และความคิดสร้างสรรค์ มีการส่งเสริมค่อนข้างน้อย จึงทำให้สมองได้รับการพัฒนาที่ไม่เท่ากัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน ซึ่งมีแนวคิดจากทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (Constructionism) ทฤษฎีการเรียนรู้จากประสบการณ์ (Experiential Learning Theory: ELT) และแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) สู่การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน (Community-Based Learning : CBL) และโรงเรียนพ่วงพรมครวิทยา เป็นสถานศึกษาพอเพียง จึงได้แนวคิดเพิ่มเติมบูรณาการกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยให้นักเรียนเรียนรู้จากในชั้นเรียน สู่การลงพื้นที่สำรวจและสัมภาษณ์ปราชญ์ชุมชน วิเคราะห์ปัญหาและร่วมกันเสนอแนวทางแก้ไขหรือพัฒนาในรูปแบบของผลิตภัณฑ์ชุมชน ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจมากยิ่งขึ้นจากการเรียนรู้ด้วยประสบการณ์ และพัฒนาทักษะการคิดสร้างสรรค์จากการสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ชุมชน นอกจากนี้ผู้วิจัยมีความต้องการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียน โดยให้นักเรียนสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ และสามารถนำข้อเสนอแนะในพัฒนาการจัดการเรียนรู้ครั้งต่อไป เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุข

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องเศรษฐกิจชุมชน ก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน (Community-Based Learning : CBL) บูรณาการกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
2. เพื่อศึกษาทักษะการคิดสร้างสรรค์ หลังได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน (Community-Based Learning : CBL) บูรณาการกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 หลังได้รับการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน (Community-Based Learning : CBL) บูรณาการกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวคิด

ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากร นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนพ่วงพรมครวิทยา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 2 ห้องเรียน รวมนักเรียนทั้งหมด 21 คน

กลุ่มตัวอย่าง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนพ่วงพรมครวิทยา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 ที่ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย ใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม จำนวน 1 ห้องเรียน นักเรียนจำนวน 14 คน

ตัวแปรการวิจัย

1. ตัวแปรต้น การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน (Community-Based Learning : CBL) บูรณาการกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2. ตัวแปรตาม มีดังนี้

2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง เศรษฐกิจชุมชน

2.2 ทักษะการคิดสร้างสรรค์

2.3 ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการจัดการเรียนรู้

เนื้อหาการวิจัย รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม (ส32103) เรื่อง เศรษฐกิจชุมชน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระที่ 3 เศรษฐศาสตร์ มาตรฐาน ส 3.1 เข้าใจและสามารถบริหารจัดการทรัพยากรในการผลิตและการบริโภค การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่จำกัดได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า รวมทั้งเข้าใจหลักการของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการดำรงชีวิตอย่างมีดุลยภาพ ตัวชี้วัด ส 3.1 ม.4-6/2 ตระหนักถึงความสำคัญของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่มีต่อเศรษฐกิจสังคมของประเทศ และ ส 3.1 ม.4-6/4 วิเคราะห์ปัญหาทางเศรษฐกิจในชุมชนและเสนอแนวทางแก้ไข

ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง ดำเนินการในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 ใช้เวลาจำนวน 8 คาบ คาบละ 50 นาที ระหว่างเดือนมกราคมจนถึงกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2567

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

1. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

1.1 แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เรื่องเศรษฐกิจชุมชน โดยใช้การจัดการเรียนรู้ชุมชนเป็นฐาน (Community-Based Learning : CBL) บูรณาการกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 3 แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 8 คาบ คาบละ 50 นาที

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้แบบทดสอบปรนัย 5 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ คะแนนเต็ม 30 คะแนน ซึ่งเป็นแบบทดสอบฉบับเดียวกันในการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

2.2 แบบประเมินทักษะการคิดสร้างสรรค์ มีทั้งหมด 4 ด้าน โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 4 ระดับ

2.3 แบบประเมินความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน (Community-Based Learning : CBL) บูรณาการกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีทั้งหมด 4 ด้าน โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 4 ระดับ

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

1. แผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 เรื่องเศรษฐกิจชุมชน โดยใช้การจัดการเรียนรู้ชุมชนเป็นฐาน (Community-Based Learning : CBL) บูรณาการกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 3 แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 8 คาบ คาบละ 50 นาที ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้แกนกลาง ของสาระการเรียนรู้ที่ 3 เศรษฐศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 เพื่อนำมาใช้ในการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้

1.2 ศึกษารูปแบบ วิธีการ และเทคนิคการจัดการจัดการเรียนรู้ จากเอกสารและงานวิจัย

1.3 สร้างแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน (Community-Based Learning : CBL) บูรณาการกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 3 แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 8 คาบ

1.4 ดำเนินการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC : Index of item objective congruence) เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน คือ ด้านการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ด้านการจัดการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์ระดับมัธยมศึกษา และด้านการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา ซึ่งผลการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา คือ 0.94 สามารถนำไปใช้ได้

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้แบบทดสอบปรนัย 5 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ คะแนนเต็ม 30 คะแนน ซึ่งเป็นแบบทดสอบฉบับเดียวกันในการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

2.1 ศึกษาการสร้างแบบทดสอบ จากเอกสารที่เกี่ยวกับเทคนิคการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้

2.2 วิเคราะห์หลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหา และจุดประสงค์จากแผนการจัดการเรียนรู้ที่กำหนดไว้

2.3 สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้แบบทดสอบปรนัย 5 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ คะแนนเต็ม 30 คะแนน และดำเนินการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC : Index of item objective congruence) เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน คือ ด้านการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษา ด้านการจัดการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์ระดับมัธยมศึกษา และด้านการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา ซึ่งผลการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา คือ 0.86 สามารถนำไปใช้ได้

3. แบบประเมินทักษะการคิดสร้างสรรค์ มีทั้งหมด 4 ด้าน โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 4 ระดับ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

3.1 วิเคราะห์ความมุ่งหมายของการวิจัย เพื่อพิจารณาตัวแปรที่ต้องการศึกษา และศึกษาเอกสารแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการคิดสร้างสรรค์ และวิธีการสร้างแบบประเมิน

3.2 กำหนดจุดมุ่งหมายของการวัด และกำหนดรูปแบบของแบบประเมินทักษะการคิดสร้างสรรค์ ตามแนวคิดของ Guilford (Guilford, 1967) โดยสร้างแบบประเมินทักษะการคิดสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นแบบประเมินมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 4 ระดับ จำนวน 4 ด้านและดำเนินการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC: Index of item objective congruence) เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน คือ ด้านการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษา ด้านการจัดการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์ระดับมัธยมศึกษา และด้านการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา ซึ่งผลการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา คือ 0.92 สามารถนำไปใช้ได้

4. แบบประเมินความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน (Community-Based Learning : CBL) บุรณาการกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีทั้งหมด 4 ด้าน โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 4 ระดับ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

4.1 กำหนดเป้าหมายในการสร้างแบบประเมินความพึงพอใจ ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบประเมินความพึงพอใจ

4.2 สร้างแบบประเมินความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน (Community-Based Learning : CBL) บุรณาการกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีทั้งหมด 4 ด้าน โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 4 ระดับ และดำเนินการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC: Index of item objective congruence) เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน คือ ด้านการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษา ด้านการจัดการเรียนรู้เศรษฐศาสตร์ระดับมัธยมศึกษา และด้านการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้วิชาสังคมศึกษา ซึ่งผลการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา คือ 0.94 สามารถนำไปใช้ได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน (Community-Based Learning : CBL) บุรณาการกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ทดสอบก่อนการทดลอง (Pretest) โดยให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา เพื่อเก็บไว้เป็นคะแนนก่อนการทดลอง

2. ดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน (Community-Based Learning : CBL) บุรณาการกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 3 แผนการจัดการเรียนรู้ ใช้ระยะเวลาในการทดลอง 8 คาบ กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ขั้นที่ 1 Preparation นักเรียนศึกษาเกี่ยวกับเรื่องเศรษฐกิจชุมชนและหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สำรวจพื้นที่ของชุมชนและสัมภาษณ์ปราชญ์ชุมชนโดยใช้กระบวนการกลุ่ม จากนั้นให้นักเรียนแต่ละกลุ่มสรุปประเด็นปัญหาและเสนอแนวทางในการพัฒนา

2.2 ขั้นที่ 2 Action นักเรียนแต่ละกลุ่มลงมือปฏิบัติตามขั้นตอนเพื่อสร้างผลิตภัณฑ์ชุมชนโดยเน้นตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และมีครูเป็นผู้อำนวยการเรียนรู้

2.3 ขั้นที่ 3 Reflection นักเรียนสรุปผลการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (3 ห่วง 2 เงื่อนไข) วิเคราะห์ผลกระทบ และนำเสนอเป็นอินโฟกราฟิก

2.4 ขั้นที่ 4 Demonstration and celebration นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอโครงงานผลิตภัณฑ์จากชุมชนตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง โดยผู้ประเมินและให้คำแนะนำคือ ครูในโรงเรียนที่มีภูมิสำเนาเดียวกับที่ตั้งของโรงเรียน ปราชญ์ชุมชน และผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3. ประเมินทักษะการคิดสร้างสรรค์ จากกระบวนการดำเนินงานและการนำเสนอโครงงานผลิตภัณฑ์จากชุมชนตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้เกณฑ์การประเมินทักษะการคิดสร้างสรรค์

4. ทดสอบหลังการทดลอง (Posttest) โดยให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้แบบทดสอบฉบับเดียวกับการทดสอบก่อนการทดลอง

5. ประเมินความพึงพอใจหลังการจัดการเรียนรู้ โดยให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทำแบบประเมินความพึงพอใจหลังได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน (Community-Based Learning : CBL) บุรณาการกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

การวิเคราะห์ข้อมูล ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน (Community-Based Learning : CBL) บูรณาการกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีขั้นตอนในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. เปรียบเทียบความแตกต่างของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้ t – test dependent

2. วิเคราะห์ผลการประเมินทักษะการคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วเปรียบเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมายตามมาตราวัดของลิเคิร์ต (Likert, 1987) ดังนี้

3.50 – 4.00	หมายถึง ระดับดีมาก
2.50 – 3.49	หมายถึง ระดับดี
1.50 – 2.49	หมายถึง ระดับปานกลาง
1.00 – 1.49	หมายถึง ระดับน้อย

3. วิเคราะห์ความพึงพอใจของนักเรียนหลังได้รับการจัดการเรียนรู้จากแบบประเมินความพึงพอใจในการจัดการเรียนรู้โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วเปรียบเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมายตามมาตราวัดของลิเคิร์ต (Likert, 1987) ดังนี้

3.50 – 4.00	หมายถึง ระดับมากที่สุด
2.50 – 3.49	หมายถึง ระดับมาก
1.50 – 2.49	หมายถึง ระดับปานกลาง
1.00 – 1.49	หมายถึง ระดับน้อย

ผลการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา เรื่องเศรษฐกิจชุมชน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 หลังได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน (Community-Based Learning : CBL) บูรณาการกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีคะแนนดังปรากฏในตาราง 1

ตาราง 1 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียน เรื่องเศรษฐกิจชุมชน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 หลังได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน (Community-Based Learning : CBL) บูรณาการกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจ

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน						
การทดสอบ	n	k	$\bar{X}$	S.D.	t-test	Sig
ก่อนเรียน	14	30	11.08	3.47	10.26*	.000
หลังเรียน	14	30	20.31	3.29		

* p < .05

จากตาราง 1 พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา เรื่องเศรษฐกิจชุมชน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 หลังได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน (Community-Based Learning : CBL) บูรณาการกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน ($\bar{X}$ = 20.31, S.D. = 3.29) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X}$ = 11.08 , S.D. = 3.47) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลการประเมินทักษะการคิดสร้างสรรค์ หลังได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน (Community-Based Learning : CBL) บูรณาการกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เรื่องเศรษฐกิจชุมชน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีคะแนนดังปรากฏในตาราง 2

ตาราง 2 ผลการประเมินทักษะการคิดสร้างสรรค์ หลังได้รับการจัดการเรียนรู้ชุมชนเป็นฐาน (Community-Based Learning : CBL) บูรณาการกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เรื่องเศรษฐกิจชุมชน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ผลการประเมินทักษะการคิดสร้างสรรค์						
ด้าน	n	k	$\bar{X}$	S.D.	แปลความหมาย	ลำดับ
การคิดคล่องตัว	14	4	3.36	0.61	ดี	2
การคิดยืดหยุ่น	14	4	3.00	0.93	ดี	4
การคิดริเริ่ม	14	4	3.64	0.48	ดีมาก	1
การคิดละเอียดละออ	14	4	2.93	0.49	ดี	3
คะแนนเฉลี่ย	14	4	3.23	0.76	ดี	

จากตาราง 2 พบว่าผลการประเมินทักษะการคิดสร้างสรรค์ หลังได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน (Community-Based Learning : CBL) บูรณาการกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เรื่องเศรษฐกิจชุมชน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ด้านการคิดคล่องตัว คะแนนเฉลี่ย 3.36 อยู่ในระดับดี ด้านการคิดยืดหยุ่นคะแนนเฉลี่ย 3.00 อยู่ในระดับดี ด้านการคิดริเริ่ม คะแนนเฉลี่ย 3.64 อยู่ในระดับดีมาก ด้านการคิดละเอียด ละออ คะแนนเฉลี่ย 2.93 อยู่ในระดับดี และคิดเป็นคะแนนเฉลี่ย 3.23 อยู่ในระดับดี

3. ผลการประเมินความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน (Community-Based Learning : CBL) บูรณาการกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เรื่องเศรษฐกิจชุมชน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีคะแนนดังปรากฏในตาราง 3

ตาราง 3 ผลการประเมินความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน (Community-Based Learning : CBL) บูรณาการกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เรื่องเศรษฐกิจชุมชน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ผลการประเมินความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้						
ด้าน	n	k	$\bar{X}$	S.D.	แปลความหมาย	ลำดับ
การจัดการเรียนรู้	14	4	3.64	0.48	มากที่สุด	2
สื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้	14	4	3.43	0.82	มาก	4
ผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน	14	4	3.64	0.61	มากที่สุด	2
การนำไปใช้	14	4	3.79	0.41	มากที่สุด	1
คะแนนเฉลี่ย	14	4	4.63	0.62	มากที่สุด	

จากตาราง 3 พบว่าผลการประเมินความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน (Community-Based Learning : CBL) บัณฑิตการศึกษากับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เรื่องเศรษฐกิจชุมชน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ด้านการจัดการเรียนรู้ คะแนนเฉลี่ย 3.64 อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ คะแนนเฉลี่ย 3.43 อยู่ในระดับมาก ด้านผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน คะแนนเฉลี่ย 3.64 อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการนำไปใช้ คะแนนเฉลี่ย 3.79 อยู่ในระดับมากที่สุด และคิดเป็นคะแนนเฉลี่ย 4.63 อยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษา เรื่องเศรษฐกิจชุมชน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 หลังได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน (Community-Based Learning : CBL) บัณฑิตการศึกษากับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน ($\bar{X}$ = 20.31, S.D. = 3.29) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X}$ = 11.08 , S.D. = 3.47) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานบัณฑิตการศึกษากับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นการจัดการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ลงมือปฏิบัติด้วยประสบการณ์จริง ทำให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ Nandilok (2021) ได้ศึกษาการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน เรื่อง การใช้ชีวิตแบบพอเพียง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยผลการวิจัยพบว่า ค่าดัชนีประสิทธิผลของกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน เรื่องการใช้ชีวิตแบบพอเพียง เท่ากับ 0.71 แสดงว่านักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียน เรื่อง การใช้ชีวิตแบบพอเพียง เพิ่มขึ้นร้อยละ 71.0 และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการประเมินทักษะการคิดสร้างสรรค์ หลังได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน (Community-Based Learning : CBL) บัณฑิตการศึกษากับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เรื่องเศรษฐกิจชุมชน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีคะแนนเฉลี่ยทั้งหมด 3.23 อยู่ในระดับดี โดยด้านที่มีคะแนนมากที่สุดคือด้านการคิดริเริ่ม คะแนนเฉลี่ย 3.64 อยู่ในระดับดีมาก เนื่องจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานบัณฑิตการศึกษากับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นการส่งเสริมให้นักเรียนร่วมกันหาแนวทางในการแก้ไขหรือพัฒนาชุมชนให้ดียิ่งขึ้นบนพื้นฐานของความพอเพียง ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ นักเรียนได้นำเสนอในรูปแบบของผลิตภัณฑ์ชุมชนที่ผลิตจากวัสดุในชุมชน โดยต้องใช้ความคิดแปลกใหม่แตกต่างจากเดิม ดัดแปลง ประยุกต์ และสามารถนำไปใช้ได้ และด้านที่มีคะแนนน้อยที่สุด คือด้านการคิดละเอียดละออ คะแนนเฉลี่ย 2.93 อยู่ในระดับดี เนื่องจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้แก้ปัญหา แต่ยังไม่มีส่วนตอนในการเชื่อมโยงผลการแก้ปัญหาสู่แนวทางในการพัฒนาพื้นที่อื่น ๆ จึงทำให้ผู้เรียนไม่สามารถบอกรายละเอียดเกี่ยวกับคำตอบและเชื่อมโยงสัมพันธ์สิ่งต่าง ๆ ได้ ซึ่งสอดคล้องกับ Phinla and Phinla (2023) ได้ศึกษาห้องเรียนครูสังคมศึกษากับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน ซึ่งการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานเป็นการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนได้ใช้กระบวนการคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ การแสวงหาความรู้ ทักษะ กระบวนการ และเจตคติจากชุมชนท้องถิ่น บัณฑิตการศึกษากับการมีส่วนร่วมระหว่างครู ผู้เรียน และกลุ่มคนในชุมชน ในลักษณะของการเป็นหุ้นส่วนในการเรียนรู้ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันอย่างเป็นกัลยาณมิตร

ผลการประเมินความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน (Community-Based Learning : CBL) บัณฑิตการศึกษากับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เรื่องเศรษฐกิจชุมชน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีคะแนนเฉลี่ย 4.63 อยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านที่มีคะแนนมากที่สุด คือ ด้านการนำไปใช้ คะแนนเฉลี่ย 3.79 อยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐานบัณฑิตการศึกษากับ

หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ได้ลงมือปฏิบัติด้วยประสบการณ์จริง สังเกตปัญหาค้นคว้าหาวิธีพัฒนา ร่วมกับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ ซึ่งมีความเหมาะสมกับบริบทของชุมชน ทำให้ผู้เรียนได้นำผลจากการเรียนรู้สู่การนำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน และด้านที่มีคะแนนน้อยที่สุด คือด้านสื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ คะแนนเฉลี่ย 3.43 อยู่ในระดับมาก เนื่องจากการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ให้ผู้เรียนศึกษาเรียนรู้ สำรวจ สัมภาษณ์ และปฏิบัติด้วยตนเอง ครูเป็นผู้อำนวยการความสะดวกในการจัดการเรียนรู้เท่านั้น จึงทำให้ครูมีการใช้สื่อและนวัตกรรมการเรียนรู้ที่ค่อนข้างน้อย ซึ่งสอดคล้องกับ Sinhachotsukapat (2020) ได้ศึกษาการพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้นอกสถานที่เสมือนร่วมกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมความรู้สึกลึกซึ้งผูกพันในความเป็นพลเมืองของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยผลการวิจัยพบว่าผลสำรวจความพึงพอใจของผู้เรียนที่เรียนด้วยแบบการจัดการเรียนรู้นอกสถานที่เสมือนร่วมกับการโดยใช้ชุมชนเป็นฐาน เพื่อส่งเสริมความรู้สึกลึกซึ้งผูกพันในความเป็นพลเมืองของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย ภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากการวิจัยพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน (Community-Based Learning : CBL) บูรณาการกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สามารถช่วยให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนสูงขึ้นได้ ดังนั้น ผู้สอนจึงควรนำการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน (Community-Based Learning : CBL) บูรณาการกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในการเรียนการสอน โดยต้องศึกษาขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน (Community-Based Learning : CBL) และหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้เข้าใจ เพื่อนำไปสู่การออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละเนื้อหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 จากการวิจัยพบว่าผลการประเมินทักษะการคิดสร้างสรรค์ อยู่ในระดับดี ดังนั้นหากผู้สอนต้องการเพิ่มทักษะการคิดสร้างสรรค์ให้สูงขึ้น ควรศึกษาแนวทางการจัดการเรียนรู้ชัดเจน และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีอิสระทางความคิด เพื่อให้ผู้เรียนได้มีความคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบผลงาน

1.3 จากการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ ในระดับมากที่สุด ดังนั้น ผู้สอนควรนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน ที่ให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ได้ศึกษาเรียนรู้ผ่านการสำรวจ หรือสัมภาษณ์ ลงมือปฏิบัติด้วยประสบการณ์จริง และสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ชุมชน ในการแก้ไขหรือพัฒนา เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุข

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรนำการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน (Community-Based Learning : CBL) บูรณาการกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประยุกต์ใช้กับสาระการเรียนรู้อื่น ๆ ซึ่งอาจนำไปสู่การพัฒนาเป็นหลักสูตรท้องถิ่นของสถานศึกษา หรือพัฒนาเป็นวิธีการสอนและกระบวนการสอนแบบใหม่

2.2 ควรนำการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน (Community-Based Learning : CBL) บูรณาการกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ขยายสู่การสร้างเครือข่ายองค์กร กลุ่ม ปรชาชนท้องถิ่นเพื่อพัฒนาชุมชนในมิติต่าง ๆ นอกเหนือจากมิติด้านการศึกษา

องค์ความรู้ใหม่หรือข้อค้นพบใหม่

การจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน (Community-Based Learning : CBL) บูรณาการกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นการนำชุมชนมาใช้เป็นฐานในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ให้ความสำคัญกับชุมชนเป็นหลัก โดยการนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในขั้นตอนต่าง ๆ ของการจัดกิจกรรมและบูรณาการกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่สอดแทรกทุกขั้นตอนของการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย ขั้นที่ 1 Preparation ขั้นที่ 2 Action ขั้นที่ 3 Reflection และขั้นที่ 4 Demonstration and celebration ซึ่งทำให้นักเรียนมีความสนใจใฝ่เรียนรู้มากขึ้น เนื่องจากมีความเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันและมีความใกล้ชิดตัวนักเรียนเป็นอย่างมาก นอกจากนี้นักเรียนมีความถนัดและมีความสุขในการลงมือปฏิบัติ หรือศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเอง ส่งผลต่อความตั้งใจในการทำผลิตภัณฑ์ชุมชนที่ใช้ความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งสอดคล้องกับบริบทของชุมชน

References

- Guilford, J.P. (1967). *The Nature of Human Intelligence*. New York: Mc Graw-Hill Book Company.
- Jensantikul, N. (2021). Community-Based Learning Process : Reflections on Experience and Learning. *Journal of Humanities and Social Sciences Mahamakut Buddhist University Isan Campus*, 2(3), 78–85. Retrieved from <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/jhsmbuisc/article/view/253640> (in Thai)
- Likert, R. (1987). *New patterns of management*. New York: McGraw-Hill.
- Ministry of Education. (2023). *Announcement of the Ministry of Education on Educational Policy of the Ministry of Education. Fiscal year 2024 – 2025*. Bangkok. (in Thai)
- Nandilok, P. (2021). *Development of community-based learning activities on living a self-sufficient life. Grade 4* (Thesis for the Master of Education degree). Maha Sarakham: Maha Sarakham Rajabhat University. (in Thai)
- Office of the Secretariat of the Education Council. (2017). *National Education Plan 2017 – 2036*. Bangkok: Phrikwan Graphics. (in Thai)
- Phinla, W., & Phinla, W. (2023). Classroom of Social Studies Teacher with Learning Management using Community-Based Learning. *Journal of Education Thaksin University*, 23(2), 1–12. <https://doi.org/10.55164/jedutsu.v23i2.259549> (in Thai)
- Sinhachotsukkapat, R. (2020). *Development of a virtual outdoor learning model combined with community-based learning management. To promote a sense of commitment to citizenship among high school students* (Thesis for the Master of Education degree). Bangkok: Chulalongkorn University. (in Thai)